Ціна примірника 25 сотиків.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Народня Справа

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЧАСОПИС

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно . . . 1 зол.
Чвертьрічно . . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . 12 зол.
ЗА ГРАНИЦЕЮ.
Річно — 2 до ляри.
Гроші з краю посилати переказами, або чеками „Народної Справи“ — з заграниці порученими листами.
За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.
ОГОЛОШЕННЯ:
1 стр. 700 зол., пів стр. 400, чверть стр. 200 зол. Гроші треба посилати наперед.

Ч. 44 (109) Львів, неділя 26. жовтня 1930. Рік III

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — Чекові конта: 408.687 і 154.130 — — Телефон 57—90

Що діється в нашім краю?

Експедиції, ревізії й арештовання по селах відбуваються дальше і не відомо, коли скінчаться. Дописів про ті події не можемо містити із відомих причин — тай навіть вичислити ті села, де були «експедиції», і тих людий, що в них були ревізії, не булоби в нашій ґазеті місця. Скажемо тільки, що через більшість сіл львівського і тернопільського воєвідства перейшли вже ті експедиції поліції і вуланів, а в деяких селах були вже й по кілька разів.

З деяких сіл люди втікали й ховалися зі страху по полях і лісах.

Польська ґазета «Дзєннік Людови» з 17. Х. ц. р. пише:

«В *Селиськах* біля Бібрки була 14. ескадрона львівських уланів із відділом поліції, що переводила ревізію. 30-літній господар Дмитро Підгірний, не хотів стрічатися з поліцією, тому хотів утекти в ліс. Капраль Влад. Родзінський вистрілив за втікаючим і вбив його на місці».

У Львові перевела поліція ревізію в канцелярії Т-ва Допомоги Інвалідам і в секретаря того Т-ва, Семена Українського. Нічого підозрілого не знайшли.

—о—

ЗАЗИВ „РІДНОЇ ШКОЛИ“

«Рідна Школа» звернулася з зазивом до українських торговельно-промислових і банкових установ з просьбою, аби ті установи помогли «Рідній Школі» своєю пожертвою в цей скрутний час. Досі найкраще жертвує на ту ціль фабрика паперців «Будучність» в Тернополі, яка минулого року жертвувала 2848.35 зол., а цего року до кінця вересня 2905.88 зол. (1 проц. від проданого товару). Тому, хто курить і не може відвикнутися від цего налогу, нехай купує тільки паперці «Будучности», бо цим чином помагає і «Рідній Школі». Ці паперці звуться «*Калина*».

Протиукраїнські демонстрації у Львові

В вівторок 14-го вересня пустив хтось у Львові вістку про якийсь «новий саботаж» на одному із передмість, де робітники через неосторожність запалили бочку з тером чи смолою. Цю «пожежу» заразже загасили самі робітники. Польські студенти університету й політехніки зробили із тої вістки великий шум, нападали на українські народні і приватні установи і повибивали шиби. Ці напади були в саме полудне і вечером. Від нападів потерпіли найбільше Книгарня ім. Шевченка (Ринок ч. 10), «Просвіта», Маслосоюз (побито шиби і вивіски в чотирох склепах), Земельний Банк, Ревізійний Союз укр. Кооператив, Сокільський Базар, духовний семинар і Доства. Потерпів також московфільський союз кооператив «Дністросян». Загальна шкода виносить кільканацять тисяч золотих.

Повибивали також шиби в Науковім Товаристві ім. Шевченка при вул. Чарнецького. Управа Товариства донесла про це всім мужам науки в Польщі і за границею.

Повибивали також шиби в деяких жидівських склепах при вул. Руській а також по українських склепах в инших сторонах міста.

Вечером обкидали камінням Монастир і діточий сирітський приют СС. Василіянок при вул. Потоцкого 95. Деякі діти й Сестри розхорувалися.

З одної фотографічної вистави при вул. Академічній зняли портрет Митрополита Шептицького із криком подерли його на кусники.

—о—

Пастирський лист українських епископів сконфісковано

Греко-католицькі владики — Впреосв. Митрополит Андрей Шептицький, Преосвящені Епископи: станиславівський Григорій Хомишин, перемиський Йосафат Коциловський, патарський Никита Будка; епископи-помічники: перемиський Григорій Лакота, львівський Іван Бучко, станиславівський Іван Лятишевський — видали дня 13. жовтня 1930 р. у Львові спільного Пастирського Листа до всіх вірних греко-католицької церкви Галицької провінції в справі подій на Галицькій Землі.

Коли адміністраційні власти прочитали той Лист, коли він ще друкувався в друкарні, заборонили дальше друковання й удалися до Епископату, щоби той Лист в деяких місцях змінити. Греко-католицький Епископат не згодився на якунебудь зміну Пастирського Листа — і тоді прокураторія кілька уступів з того Листа сконфіскувала.

В тім Листі (як виходить з несконфіскованих уступів) наші Владики висловлюють свій погляд на недавні й теперішні події в Галичині і на те, що наш нарід переживає, а погляди ці подібні до тих, які висловлені в нинішній статті «Вимоги національної рації». Епископати завзивають терплячий нарід до молитви і до праці. — Пастирський Лист (несконфісковані уступи) видрукуємо в слідуючім числі.

Газети пишуть, що цим Листом зацікавився Пілсудскі.

За границею про нас читають.

Велика італійська ґазета в Римі, що виходить чотири рази денно («Іль Лаворо Фасціста») помістила докладний опис того, що тепер є в Східній Галичині. Ця стаття називається «Аспетті делля політіка поляка делля Ґаліція Оріентале»(«Погляд на польську політику в Східній Галичині).

Таксамо великий анґлійський щоденник «Менчестер Ґвардіян» помістив вступну статтю і опис подій в нашім краю.

Богато пишуть тепер про це німецькі і американські ґазети, а також на Україні.

Польські політики й дипльомати спростовують

Польські політики і дипльомати стараються заперечувати й спростовувати ті статті, які появилися в заграничних ґазетах про те, що є в Галичині. Найбільше невдоволені польські політики з того, що такі статті появилися в італійських і американських ґазетах. Польський амбасадор (посол) в Америці, Філіповіч старається доказати в Америці, що Польща є ліберальна й терпима до непольських народів — і просить американських редакторів, аби самі поїхали до Галичини й пересвідчилися, що він каже правду: що в Галичині нічого такого злого нема.

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 30 września 1930 r.

Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 41. czasopisma pt. „Narodnia Sprawa“ z daty Lwów dnia 5 września 1930 r do Sygn. VI. 1. Pr. 215/30 na posiedzeniu niejawnem w dniu 7 października 1930 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie

postanawia

uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 30 września 1930 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Narodnia Sprawa“ Nr. 41 z daty Lwów dnia 5 września 1930 r. zawierającego: 1) w artykule pt. „Zajawa troch ukraińskych partij“ w ustępie od słów „Zokrema“ do słów „Narodu“ znamiona występku z § 300 uk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego.

Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie.

Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk z 17 grudnia 1862 Dz. pp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł.

Uzasadnienie.

Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej ustępów ma na celu fałszywemi przedstawieniami pobudzić do wzgardy i nienawiści przeciw władzom administracyjnym zajętym likwidacją sabotażystów, co odpowiada znamionom wystepku z § 300 uk.

підпис нечиткий

Вимоги національної рації

Треба великого самозапертя, щоби в теперішню пору взяти за перо і виступити з порадою, вказівками, чи з осторогою до власного громадянства. Це завваження не є ні перебільшенням ні перечуленням. Бо хто переживав і пережив такі великі часи, які почалися 1914 роком, цей мусів добути досвід, а надто мав нераз змогу й нагоду виказатися пануванням над нервами та над почуваннями, і його обовязком є приложити до подій, найбільше жахливих та болючих, вістря того холодного знаряддя, яким є розум.

А проте є труднощі, які годі оминути, забираючи слово. Зміст труднощів у тому, щоби ніхто не посудив Вас у тім, що ваші слова подиктовані тільки переляком, а не є випливом глибоко передуманого та сердечно відчутого.

А коли зважитеся на те, перед вами дальші труднощі. Звернути увагу на всі неправильности польській стороні ви не в силі, бо ваші слова можуть не пройти через цензуру. А коли забавитеся в чисто-академічну розмову і будете викладати загальниково погляди, не освітлюючи їх фактами, які заіснували, то стягнете на себе закид, що визнаєте уповні як спричинника подій власне громадянство. Тимчасом не заперечуючи навіть участи деяких українських чинників у виконуванні певних актів, каригідних з правного й державного погляду, не можна замикати очей на те, що **більшість підпалів, ріжних саботажних чинів і «визовів», кинених начебто польському громадянству, є похождення секретного, провокаційного, на всякий випадок неукраїнського.** Це стверджено понад всякий сумнів. На жаль покищо і не пора і не сила це сказати та довести перед відповідальними чинниками, які не тільки не стерплять критики, але не виказують навіть вразливости на те, що хіба вже дотеперішними зарядженнями осягнули більше, ніж може сподівалися.

А проте говорити треба. **Думаю що громадянство,** яке перенесло на собі страхіття перших воєнних місяців 1914-го року, що було як не свідком, то бодай чуло про сотки смертних присудів за «зраду» й «обиду маєстату», між ними таких жахливо масових, як у Синевідську вижному або таких страшних, як над о. Березовським і його товаришами, над могилами яких півтора року пізніше відограно гимн цісаря, в імя якого їх закатовано, що те громадянство **найде в собі ще стільки сили волі, щоби дальші слова приймити як**

виправдані й слушні в теперішну добу.

Слова ті будуть містити знову остереження, ще одно до багатьох попередніх. Одначе рівночасно стверджуємо, що остерігаючи, ніяким робом не хочемо викликати навіть тіни підозріння, що факти, які вже збулися, є ділом тих, до яких звертаємося з осторогою.

В останніх днях сталося у Львові таке, що в одній клясі української державної гімназії забракло на стіні портрету Президента Республики, а найдено його на вулиці. Менше більше в тихже днях обіллято чорнилом памяткову таблицю, на мурах одної польської гімназії. Скажемо отверто і не скриваючи свого обурення, що виновники, але направду дійсні, в обох випадках, без огляду на те, хто вони, — Українці чи инші, — а навіть ті, що дораджували, чи приглядалися цьому, повинні бути належно покарані. Навіть, колиб це мало виходити з «ідейних» мотивів на думку тих, що провинилися, то навіть і в такому випадку є це непрощеною провокацією, тим страшнішою, що діється в пору незвичайних і нечуваних подій, коли потягається весь народ до кругової відповідальности, ще гіршою і просто діявольською, коли виновники рахують на товариську солідарність або до неї відзиваються.

Яке то страшне, говорити нині старшому чоловікові про виновників, які може ніколи і не провинилися, вік яких ще не досягає навіть двадцяти літ. А проте треба узброїтися в панцир певної твердости, може навіть безмилосердя. Бо

цінности, які буцімто подібними подіями можнаб осягнути, і цінности, які одночасно треба втратити в наслідку цих подій, не витримують ніякого порівнання.

А що можемо втратити і що тратимо, про те хіба не треба говорити.

Віримо і переконані, що може менше перший факт, а вже напевно другий є ділом обдуманої провокації, але тоді тим більше потреба спокою, розваги, панування над собою, хоч як крівавилосяби серце.

А що саме в цю пору виходить таке остереження, котре одночасно осуджує, до цього причиняється та обставина, що **надходить місяць листопад,** а з ним і річниця великих подій. Уже сьогодні доходить до наших слухів чимало такого, що **на листопадові дні плянує провокація** збезчещення деяких польських памятників, а також їх ушкодження. Можливо, що й таке трапиться, що дехто схоче візвати молодь і запальні уми до певних демонстраційних виступів. І одно й друге потягне за собою акти відплати, ціна яких буде висока і заплачена людьми невинними або добутком інституцій, котрі дійшли до нього тяжкою працею десятиліть.

А коли хто думає, що тільки таким «демонстрованням» віддає хвалу й шану великим із своєї нації, помиляється дуже. А якщо, не зважаючи на слова остороги, він таки поступить інакше, то його поступок треба буде назвати властивим іменем.

А тепер ще одно питання: Чи нема взагалі ні способу, ні можности гідної відповіди на те все, що сталося і що ще діється? — Безумовно, є!

Перш за все **треба памятати що ніхто інший, а тільки народ, і то кожний, живе для майбутности.** Минуле є на те, щоби з нього витягати науку; теперішність, щоби живим, щоденним ділом вводити поправки в поступовання, розбудувати життя, жертвувати для нього працю, матерію, серце і розум, давати зразок роботи й будівництва. Але все те і одно й друге тільки з поглядом на майбутнє.

І тоді

перед нами стає завдання: вносити у власну, особисту і колективну культуру все, що найкраще й найвзнесліше.

А культура — цеж цілість народнього життя, від життя в родинній спільноті до політичного в національній спільноті. Зрозуміймо, що вже виявом усіх національних чеснот у родині кладемо непорушні підвалини під майбутнє. Але вияв її самі **чесноти осягається не тільки словами, маніфестаціями, бажанням і романтичним захопленням, але твердою** роботою послідовною, та над усе готовою до моральних і матеріяльних пожертв. З цього творяться культурні цінности, котрі підносять нарід у своїх і чужих очах.

І нема сили, нема засобу, котрий мігби станути на перешкоді такому змаганню. Є тільки одно, що може знівечити його, а ним є недостача розуму і розуміння, недостача сильної, непохитної волі, та недостача хотіння аж до здійснювання чеснот у собі самих.

Як повище остереження, щоби **стриматися від всяких кроків нерозважних і нерозумних,** а тим самим шкідливих, так і наша **порада — є випливом не тільки сердечного почування, але й національної рації,** котра має все видніти на шляху змагань у майбутнє.

Михайло Галущинський
Голова «Просвіти»

—o—

Від Редакції

Як бачимо, в цій статті, яку написав один з найповажніших українських громадян, голова найстаршого нашого Товариства „Просвіта", говориться про те, що подібні вчинки, як підпали й инше, навіть, якби деяких з них допустилися справді Українці запальчиві молоді люди з чисто ідейних причин і в думці полекшити долю свого народу, не будуть мати у своїх наслідках бажаного висліду і тільки стягають на увесь нарід непомірно більші моральні й матеріяльні шкоди, аніж ті, що їх тими способами думавби хтось комусь завдати. Наша Редакція, як і все українське щиропатріотичне громадянство взагалі, є тої самої думки і стверджує, що до поліпшення долі народу треба всім нам в теперішній час і в теперішнім положенню доходити твердою працею на культурно-освітній і економічній ниві та освідомлюванням свого народу, і на це тепер повинна зуживати увесь свій запал і всю свою молодечу силу також уся—без виїмку — українська молодіж. Нічому й нікому не даватися вивести з рівноваги, до добра доходити пильною спокійною діяльністю, і нічим нікому не давати притоки до дальшого неспокою й руїни в нашім краю, бо тільки в спокійних часах мож буде успішно працювати над здвигненням народу з упадку — і в нинішних часах тільки така тверда й уперта праця серед спокійнійших обставин може довести нас і до найвищого гаразду нації.

Одначе зазначивши цей погляд, наш і всего українського громадянства, на ці справи, ми уважаємо за відповідне, висловити ще одну непорушну і загальну правду: за вчинки одиниць повинні відповідати тільки винні одиниці, а ніколи поголовно увесь нарід і так все і всюди в світі буває. Думаємо, що ту несправедливість, яка лежалаби в покутуванню всего народу за вчинки одиниць (навіть ще не висліджених і не засуджених), ту несправедливість осудилиби і суди тої держави, в якій живемо, і весь культурний світ.

—o—

Боронять свого горожанина.

До американського посольства в Варшаві зголосився оноді американський горожанин Українець Федоришин, (з бобрецького повіту), і жалівся, що його нарушила карна експедиція. Посольство зараз взяло Федоришина в оборону і звернулося до польського міністерства з просьбою о виясненя.

—o—

Велике торжество Калущини.

В неділю 24. серпня відбулося в Калуші величаве кооперативне свято враз з святом в честь 30-літного ювілею Митрополита Шептицького. В святі взяв участь сам митрополит, горячо витаний учасниками, відпоручники наших кооперативних та освітних установ, численне духовенство та 20-тисячна маса народу із усіх сел Калущини. Свято вдалося над сподівання впорядчиків. Мимо ріжних перепон, наше старше й молодше громадянство заховувалося гідно й достойно. Була там також бандерія з тисячки їздців на гарно прибраних конях, а деякі навіть в однострах їздили витати митрополита. Такого здвигу і торжества не запамятали й найстарші міщани Калуша. Свято полишило незатерте враження в серцях всіх учасників.

—o—

ЩО В СВІТІ ЧУВАТИ?

ЩО ЧУВАТИ В НІМЕЧЧИНІ

Недавно почав свої наради новий німецький парлямент. Рівночасно в Берліні й по инших німецьких містах відбулися демонстраціі «гітлерівців» проти відшкодовань і за зміною границь.

Польські ґазети пишуть з обуренням, що недавно в місті Кобленц був великий зізд німецьких військових організацій, на якім учасники домагалися зміни німецько-польських границь і то ще в більшій мірі, як мін. Тревіранус. Вони кажуть, що Німеччина повинна дістати не тільки Поморє і польський коридор до моря, але й Гор. Шлеськ і Познань.

В Берліні вибух великий страйк фабричних робітників. Страйкує 140 тисяч люда. Цей страйк є протестом проти того, аби з платень робітників обтягано процент на сплату відшкодовань.

В БРАЗИЛІІ ТЕЧЕ КРОВ

В деяких місцях урядові війська розбили повстанців. Згинув також провідник революції, Міґуель Коста.

СКІЛЬКИ ВПАЛО КИТАЙЦІВ У ВІЙНІ З КОМУНІСТАМИ?

В останній домашній війні з комуністами впало 185 тисяч вояків з того лише 35 тисяч урядового війська, а 150 тисяч комуністів. Комуністів зовсім розбили.

ПРОТИНІМЕЦЬКІ ДЕМОНСТРАЦІІ В ПОЗНАНІ.

13. жовтня польські студенти в Познані демонстрували перед німецьким конзулятом і німецькими установами. В богатьох німецьких домах повибивали шиби, забирали німецькі ґазети від продавців і спалили іх. Це мав бути протест проти того, що німці недавно мали напасти на польські школи в Німеччині.

ЩО ЧУВАТИ З БЕРЕСТЯ.

Про те, як живуть арештовані б. посли в Берестю над Бугом, мало що знати. Недавно одному з арештованих, б. послови Дібуа, позволили поіхати під вартою до Варшави, побачитися з жінкою, що лежала смертельно хора по пологі. — Потім умерла мати другого б. посла Путка, але його не привезли на похорон матери, кажучи, що на це не позваляють технічні причини. З тими послами ведеться вже слідство, але чи і коли перевезуть іх з Берестя до цивільної тюрми, не знати.

Таксамо про те, як поводиться б. українським послам в тій тюрмі, нема жадної вістки.

МАВ БУТИ ЗАМАХ НА ПІЛСУДСКОГО.

Польські ґазети пишуть, що поліція у Варшаві викрила плян замаху на Пілсудского. Замах мали виконати члени «боівки» партії П. П. С. (Польська Партія Соціялістів). До того мала бути призначена «пятка» людий, які дня 10. жовтня мали кинути бомбу, якби Пілсудскі переіжджав вулицею Алеї Уяздовскі. Та до того не дійшло. бо як пишуть — заговірники в останній хвилі знеохотилися і стратили відвагу. — В звязку з тою справою арештовано богато людий з тої партії, підозрілих в участи в заговорі, між ними й деяких бувших послів.

Польські соціялістичні ґазети пишуть, що не знати ще, чи це все правда — і що та партія про це нічо не знала і не знає.

—o—

Літаки падуть.

В Раковіцах коло Кракова пообривалися в леті крила з польського військового літака. Літак упав і згорів, а летун Новаковскі згинув.

Про подібні випадки з літаками доносять тепер і з Анґлії і з инших країв.

Як засівали на Україні

Харківська ґазета «Вісти» пише, що більшовицький уряд плянував, що цеі осени мали бути засіяні 10 і пів міліона гектарів землі, але засіяно тільки 6 міліонів гектарів.

Воєнні пляни.

Одна чеська ґазета пише, що більшовики плянують нову війну з надією на революцію в ріжних краях Европи. Найперше малиби вдарити на Румунію. В цій війні виступилиби разом більшовики, Німці, Мадяри, Турки і Італія.

Що каже славний письменник.

Тільки справедливе розмежовання народів буди запорукою спокою в Европі.

Один з найбільших французських письменників Ромен Ролян пише у часописі «Вольонте»: «Я свято переконаний, що мира в Европі не дасться на довго вдержати, як не буде основної ревізії мирових договорів, бо сьогоднішний мир побудований на хиткому ґрунті несправедливости. Такий мир вдержується тільки штучно, силою. Очевидно, Франція не може розброїтися, як не буде ревізії мирових договорів, бо роззброєння при сучасному стані Европи привелоб до того, що з сучасних держав не лишивсяби камінь на камені. Але керманичі держав повинніб мати на стільки розуму і відваги, щоби сказати: «Як хочемо мира, то мусимо хотіти ревізії мирних договорів і роззброєння, бо іншоі дороги до мира нема». Так думають і всі иньші люди, які мають почуття справедливости і розуміють наслідки людської кривди. Так і наша ґазета вже нераз писала.

В Румунії шпіон на шпіоні їде

Румунська поліція вислідила шпигунську організацію й арештувала понад сто осіб. Організація працювала в користь більшовиків і на її услугах була навіть румунська радіостація!

Скасували останки автономії України.

Московський большевицький уряд скасував недавно окреме представництво України при союзному уряді в Москві. Це представництво було останньою признакою самоуправи України, бо усі инші окремішні державні, а навіть культурно освітні і господарські установи для України скасували большевики постепенно вже давнище. Тепер Україна буде вже аж до остаточного розвалу більшовиків звичайною провінціею, цілковито залежною від Москви. Цікаво, як про це напишуть ріжні брехливі «Сили» і «Сельроби»?

Замикають церкви.

Більшовики замкнули недавно ще шість значніших церков на Украіні (5 в Київщині і 1 в Маріюполі). Замкнені церкви перемінили на варстати і касарні для поліціі.

Страшні політичні убивства в Ченстохові

Чотири трупи

Член польської соціялістичної партії (ППС) Костшевскі застрілив в Касі Хорих в Ченстохові інспектора Каси Фурманьчика, комісаря Каси, Рейовского, і якогось Молду, — а крім того ранив урядовця Каси, Завадского, лікаря Білюховского і Пукевича, що прийшов у своій справі до Каси Хорих. Потім Костшевскі і сам себе застрілив. Не знати ще, чи це убивства політичні, чи з особистої помсти бо тому Костшевскому недавно були виповіли посаду в Касі Хорих. За політичним підкладом цего злочину промовлялоби те, що Костшевскі був членом ППС, а всі три вбиті кандидували до сойму на листі Б. Б. (бувшої одинки). — В звязку з тим арештували богато соціялістів.

Напад на „Дзєннік Людови“

Через ті вбивства в Ченстохові, які приписують партії польських соціялістів (ППС) і через пляновий замах на Пілсудского — в ріжних містах були демонстраціі Поляків проти тої польської партії. Подекуди знищили бюра тої партії, а у Львові минулої суботи впали демонстранти до редакції соціялістичного «Дзєнніка Людового» у Львові й знищили обстановку, при чім віддали 9 стрілів.

ПРОТИПОЛЬСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

«Ілюстровани Куріер» з дня 14. жовтня подає, що в Харкові, Одесі, Кіеві і в інших містах на Великій Україні робить українське населення величезні демонстраціі, в яких виступає проти Польщі. Робітництво залізничних варстатів у Києві, (в якому завжди був великий процент свідомих українських робітників) у часі одної демонстраціі спалило на кострі куклу, яка мала представляти польського фашиста. Більшовицькі ґазети, по словам Іл. Куріера, стараються у страшніших красках представити події у Східній Галичині.

—o—

До складу і прикладу.

МІЙ СОН.

(Відповідь Іванови Сорокатому)

Не дивуйси, пане брате, шо Ти сам співаєш, я тішуси, шо в роспуку Ти не попадаєш. Бо я, брате, уже старий, мушу відпочити, а до того сни погані стали ми си снити.

Болит мене, побратиме, стара в грудях рана в ночі спати ни дає ми змора препогана. Йик лиш зорі заясніют і ніч наступає, страшний привид, грізна мара серце розриває. Йик лиш нічка вкриє гори, тишина настане, думку думку нову родить, аж доки день стане...

Стают мені перед очі розриті могили і розвернені по полю кістки тих, шо жили... По тих кістках я пізнаю синів України і вiкликую на спомин іх посмертні тіни. І веду розмову з ними сумну-пресумную, Іх ділами свою рану стару дохторую...

Нераз чую крики, зойки, метушню і стони, а в слід за тим—сміх пекольний і страшні проклони... Брязк кайданів, груба лайка і кров розіллята... і до основ розвалена серед села хата...

А над ранком, йик лиш зоря одна й друга згасне, снити мені, побратиме, сонічко прекрасне. Гинут тогди всі привиди, йик сонічко сходит, і лучями золотими по руінах водит. Гинут тогди усі страхи, привиди і мари і щезают над землею грізні чорні хмари...

Тому, брате, не дивуйси шо Ти сам співаєш, відєв в співі Ти на рану лікарства шукаєш...

Гей, знаю я, шо роспука нековацька мати, не слід єі в тьижку хвилю д'єрцю припускати, бо роспука не здоймає тьижкий біль і горе а лиш силу відберає в того, хтоси боре.

І не страшна мені брате ніяка навала, шо від віків нас знищити все си намагала, бо я знаю, шо дух предків, вільний і свобідний, усіх здвигне нас до життя, увесь нарід рідний.

Знаю добре, прийде Весна, убрана у квіти, зрадуются старі люде тай маленькі діти, шо зима уже пропала і мороз студений, шо вітер ни ме в очі вже вихір шалений.

Та думаю над цим, брате,: ци кождий з нас гідний, дочекати тої Весни у момент послідний? Ци кождий з нас вже вікинув из серденька свого рабство духа, тай незгоду, шо веде до злого?...

Бо тьимуйте собі, братя, що спільне хотіне лише може нам принести усім полекшіне. Тож -еднаймоси до праці! Най згине роспука!

Ваш приятіль з під Говерлі, Гуцул

Йван Клябука.

Уневажнені виборчі листи.

Головна виборча комісія уневажнила державну листу Сельроба, білоруського «Змагання», і ППС —лівиці.

Українські священики не кандидують.

Довідуємося, що греко-католицькі епископи на нараді з Митрополитом рішили, щоби греко-католицькі священики не кандидували на послів до сойму ні до сенату. Всі кандидатури священників знято з виборчих лист.

Виборчі практики

Якісь людці внесли останніми днями до виборчих комісій у Львові і в деяких інших місцевостях масу протестів проти вписання деяких громадян (переважно українців) на виборчі списки. В тих протестах закидують ті невідомі людці, що громадяни, яких вони пропонують сперкнути із списків, **не мають польського горожанства.** Виборчі комісії повідомили писменно усіх тих «негромадян» і вони мусять тепер доказувати документами своє горожанство. Таке повідомлення одержало у Львові щось 16 тисяч виборців, між иншими закинено брак горожанства і бувшому нашому сенаторови Децикевичови. Ці практики мають на меті відобрати право голосу тисячам наших виборців.

Деякі обводові комісії не урядували по кілька днів. Проти них буде внесена скарга до суду.

—o—

КООПЕРАТОРИ НЕ ПАДАЙТЕ!

В «Господарсько - Кооперативнім Часописі» ч. 41. містить статтю б. посол Остап Луцький. В тій статті взиває всі кооперативи і всіх чесних і свідомих кооператорів, не падати супроти останніх подій на дусі, але братися до дальшої праці над відновою кооперативного життя там, де воно припинилося. Взиває, робити спис усіх шкід, яких зазнали кооперативи, і про все доносити до Ревізійного Союзу у Львові. Ревізійний Союз робить старання перед властями, щоби всі виновники тих шкід були покарані та щоби доказати, що всякі підозріння на кооперативи і кооператорів, буцім то вони беруть участь у нелеґальних вчинках, не мають жадних підстав. Здоровий дух молодої української кооперації загоїть свою рану і мимо цькувань противників оживе наново.

БАНДИЦЬКИЙ НАПАД
на аматорський гурток

В неділю 14. вересня в ночі вертали члени Аматорського Гуртка в Галичі з села Маріямполя, де дали виставу «Запорозький клад». В ярі між Дубівцями й Маріямполем засілися якісь бандити й обкидали аматорів камінням. Кількох поранили.

За портрет президента.

Польські ґазети пишуть, що з української ґімназії у Львові (при вул. Сапіги) викинув хтось портрет президента Польщі, Мосціцкого, на вулицю. Висліджено, що портрет мав хтось викинути з VI кляси. Цю клясу розвязали.

Знову вибух бомби під читальнею

В Звенигороді, пов. Бібрка, вибухла в місцевій читальні «Просвіти» бомба. Від вибуху ушкоджені стіни, двері, вікна та зруйноване все в середині.

Друга весна.

Ґазети пишуть, що в Вонґрудку (Познанщина) зацвили вже другий раз цего року бози та яблінки. В Познані зацвили вдруге полуниці (трускавки), а часть із них навіть дала овочі.

БУДЬТЕ ВІРНІ СВОЇЙ ЩИРІЙ ЧАСОПИСІ!

Від недавного часу наша Редакція й Адміністрація запримічує, що богато наших передплатників занедбалося в точнім висиланню й відновлюванню передплати і то так, як ще не бувало.

Думаємо, що головною причиною того занедбування й забування про свою газету є останні події, що переважоються через наш безталанний край. Велика скількість людий так пригноблена тим усім лихом, яке переживаємо, що зачинає забувати за ту свою одиноку учительку й розрадницю в добрих і злих годинах, якою була, є і буде для нашого селянина ґазета «Народня Справа».

Тому кличемо і взиваємо наших вірних читачів і передплатників: Не зневіртеся в поліпшення долі і вірно стійте при своїй ґазеті, яка в неоднім поучує Вас і показує дорогу, як боротися з нуждою і бідою! Всі великі нещастя, які падали на наш нарід, проминали скоро і народ відживав ще краще, як передтим. Промине і це, а народ наш вагоїть рани, й зачне далі будувати свою ліпшу долю.

Ніхто не сміє і не може переслідувати Вас за читання й передплачування своєї ґазети, яка підтримувала Вас в спокійнійших часах і одинока підтримує тай завжди буде підтримувати в гірших.

Маємо певну надію, що всі наші чесні передплатники, які через ті випадки хвилево **занедбалися у** підтримці своєї ґазети, скоро надоложать своє занедбання й надішлють залеглість та відновлять свою передплату.

Думаємо, що всі так зроблять, як зробило вже богато передплатників навіть з тих сіл, які найбільше були діткнені останніми випадками; вони прислали нову передплату й пишуть, що «власне в найгірших часах хочемо показати свою свідомість і витревалість і точно відновлюємо передплату на свою часопись, яка певно також в тім скрутнім часі потерпіла, а ми не сміємо дати їй упадати».

Відновлюйте передплату на четвертий квартал! Присилайте залеглости!

НОВИНКИ

Календар на тиждень.
ЖОВТЕНЬ 26—31

26. Неділя, 20 по С. Карпа мч.
27. Понеділок, Параскеви прп.
28. Второк, Евфимія прп. Лукіяна.
29. Середа, Льонгина сот. мч.
30. Четвер, Осія прп. Андрія
31. Пятниця, Луки ап.

ЛИСТОПАД 1.
1. Субота, Йоіля прор.

—o—

Увага: Свята в цьому тижні спільні Українцям греко-католикам і православним.

—o—

Погода буде в цьому тижні як і в попередньому: студінь і вітри.

—o—

Зміни місяця:

Нів дня 21. жовтня о год. 5 і пів рано.

Повня дня 6. листопада о год. 4 і пів пополудні.

—o—

Як нарід приповідає:

Коли на Параскеви болото, то зима близько.

— Що решето, то не сито — який Льонгін, таке літо.

— На Святого Луки є доволі хліба й муки.

—o—

Історичний спогад.

1. листопада 1918 р. Українці обняли були владу у Львові і Сх. Галичині. Почалася українсько-польська війна.

—o—

— **«Бюро ліс»** виконує лісові пляни і господарчі програми, переводить таксації лісів, закладає лісові культури та розсадники, посередничить в продажі і купні будівельного матерялу, саджанок, сіянців і насіння усіх деревних лісових пород, дає писемні поради при нових залісеннях тощо. Писемні зголошення під: інж. Северин Рибачевський, Львів, вул. Потоцького 11а.

— **Примір гідний наслідування.** Марія П. в Ославах білих п. Косів образила словно Настю Ц. з Кут Старих і за те засудив її начальник громади в Ославах білих на грошеву кару в кві 15 зол. (10 зол. для пошкодованої і 5 зол. на фонд бідних). Муж пошкодованої Насті Ц., дав писареви громадському в Ославах 5 зол. «на пиво», та цей свідомий чоловік віддав ці гроші за згодою начальника на Українських Інвалідів, а тоді за його прикладом і гончар Ц. дав і від себе 2 зол. на Укр. Інвалідів. Честь свідомим людям!

— **Останній кінцевий аркуш повісти** вишлемо в слідуючім числі.

— **Ще про чародійний прут.** В 1(14) числі «Нар. Справи» з 6. січня 1929 р. писали ми про так звану «чародійну різочку», якою можна винайти в землі джерело із здоровою водою, або й джерело нафти, чи поклади металів, як от заліза, нікля, золота і т. и. Ми радили нашим читачам, випробувати цей спосіб і написати нам про свої проби і досвіди, та довший час не знали ми жадних відомостий. Аж ось тепер пише наш передплатник Микола Жирук з Соколова, п. Бучач, що йому по довгих пробах із таким прутом таки вдалося штука і він тепер без труду відкриває при помочі такого прута джерела із здоровою водою. Цікаво, чи вдалася така штука ще кому? Зачуваємо, що між нашим народом є більше таких людий, тільки не знаємо їх назвищ.

— **«Ясні» князі чи розбишаки?** Два князі Сапеги-Красічинські (брати) їхали оноді із своїх лісів через село Вапівці, пов. Перемишль. Їхали собі, як на пакість, селянськими нивами, не дорогою; Господар Климко Козак обурився на таку сваволю і казав панам князям, аби не тратували йому збіжжа, але їхали собі дорогою, як люди. На те прискочили оба князі до него і його побили до нестями. — Гадаємо, що побитий господар повиненби пошукати свого права в суді. Можебй й для тих «ясних» найшовся якийсь куток в арешті; нема ніде написано, що князям вільно займатися отаким розбоєм.

— **Посмертна згадка.** Іван Гасюк, с. Петра, господар в Стриганцях, помер в віці 78 років, полишаючи сиротами дочку і троє внуків. Покійний був взірцем господаря і громадянина. Мимо поважного віку займався ревно освітною працею, доложив немало труду до заложення в селі читальні і кооперативи. Був також дуже релігійний і згідливий, що йому зєднало загальну любов і пошану серед усіх громадян. Передплачував «Нар. Справу», читав залюбки богато корисних книжок і ділився здобутим знанням із менше свідомими. — Тож смерть його викликала в селі загальний жаль і співчуття. Вдячні громадяни вшанували тлінні останки Покійного величавим похороном. Честь його памяти!

— **Недоля нашої дітвори.** Управитель школи в Великих Селищах, пов. Костополь на Волині, Савицкі, звільнив недавно із школи коло 70 українських дітий, кажучи, що нібито нема місця в школі. На місце безосновно позбавлених науки наших дітий приняв до школи вдвоє більше жидівських дітий із сусідного містечка Людвіполя. Так отже через самоволю одного панка десятки наших дітий мусять нидіти в темноті, хоча їх батьки платять тяжкі податки на школи. — Батьки покривджених дітий повинні зараз внести збірну скаргу до шкільної кураторії в Луцьку, а крім того порадитися писемно в «Рідній Школі» у Львові, Ринок 10. про заведення в школі української мови навчання і про способи боротьби з такою самоволею.

— **Подяки.** Виділ читальні «Просвіти» і заряд будови памятника поляглим У. С. Стрільцям в Ладичині складає щиру подяку і шле братерський привіт землякам в Канаді, за їх щедрі грошеві пожертви. Пожертви надіслали в долярах: Олекса Декайло 5, Петро Станимир 5, Микола Невідомий 5, Йосиф Заяць 5 Михалінка Яремчук 5. — Виділ Читальні «Просвіта» в Мильні складає сердечну подяку нашим еміґрантам в Канаді, а головно нашому односельчанинови і бувшому голові чит. «Просвіти» Антонови Петрик за щедрий дар на будову читальні в Мильні, в сумі 30 долярів. Жертви зложили (в долярах): Антін Петрик б. гол. 2 д. Микитів Іван 2, Шверида Іван 2,

Листа Українського й Білоруського Виборчого Бльоку має число 11 Всі Українці голосують на число 11

Антоній Возьняк 1.50, Іван Горішний 1, Іван Рудакевич 1, Іван Базан 1, Мих. Левіцький 1, Мих. Рудакевич 1, Йосиф Кремпович 1, Петро Ґнип 1, Николай Дзюбак 1, Іван Курганевич 1, Петро Канськйй 1, Андрей Бесараб 1, Ілько Ференс 1, Петро Гнатів 1, Даниїл Розтецький 1, Іван Салинґа 1, Григор Войцеховський 1, Даниїл Ґродецький 50 ц., Людвік Коханчик 50 ц., Мих. Бучовський 50 ц., Григор Жук 50 ц., Д. Х. 50 ц., Василь Григірчик 25 ц., Надія Рогожинська канадіянка 25 ц., Юзеф Леткі 1,, Марія Сиротюк 1, Григор Назаревич 1, Іван Шклянний 50 ц., Великий «Бог заплать» нашим землякам!

— Що може сліпа ненависть? Андрій Бобрик, 23-літний хлопець з Будзанова, пов. Теребовля, сварився нічю із своїм батьком Павлом. Оноді по завзятій сварці Андрій рішив пімститися. Він запалив хату батька, а сам застрілився. Огонь, на щастя вдалося скоро погасити, але нерозумному Андрієви ніхто не поверне життя.

— За 200 зол. вимордували цілу родину. На передмістю Климківка в Самборі напали якісь злочинці на дім Ізака Матеса і сокирами замордували Ізака, його жінку, 16-літню доньку і служницю Анну Фльоринську. Відтак зрабували 200 золотих і втікли. Поліція шукає.

— Селянська доля. Михайло Гринюк з Константинівки, пов. Камінка Струм., не міг заплатити податку і тому до него прийшов війт з поліцією на секвестрацію. Гринюк впав в розпуку і вхопив за косу, щоб боронити свого майна, а на те поліцай Клуска стрілив до нього і важко його ранив в груди. Після того секвестрацію таки переведено.

— Надумався і дав ногам знати. В Лінцу (в Австрії) женився якийсь Кароль Губер з панною Марією Кнехт. Весілля вже почалося, але перед самим шлюбом молодий утік кудись, полишаючи картку до молодої з оправданням, що він втікає тому, бо боїться, що не буде щасливі.

— Риба ззіла чоловіка зі щіткою. Коло побережжа Канади зловили рибаки велику рибу і коли її розпороли, знайшли в ній щіточку до зубів, а на ній був виритий підпис «Вільгельм Гвейлен». Це є імя купця з Бостону, що втопився недавно в морі. Видно, що риба зіла купця з усім, що було коло нього.

649 запомог по 120 золотих

на суму 77.880 золотих

Кому признаємо дальші запомоги від 644-ої до 649-ої?

645. Пашницький Петро, Лани, поч. Деліїв, пов. Станиславів, корова впала 9. серпня 1930.

646. Худик Іван, Чернихів, поч. Глубічок вел. пов. Тернопіль, корова впала 6. жовтня 1930.

647. Кривий Василь, Витків старий, поч. Витків новий, пов. Радехів, корова впала 10. жовтня 1930.

648. Трускавецький Володислав, Підбуж, Дрогобич, корова впала 13. жовтня 1930.

649. Козарук Василь Івана, Турка коло Коломиї, корова впала 15. жовтня 1930.

Увага: Запомоги — по стягненню цілорічної передплати — вишлемо на руки мужів довіря до 14 днів від дня оголошення, оскільки до того часу не дійде до нашого відома яка важна причина, що моглаби спонукати нас поновно доходити правдивости випадку або відкликати котру з тих признаних запомог.

Кому не можемо признати запомоги?

Герус Єфрем, Рачин, Дубно, погибша корова була власністю його дочки Катерини, — отже за не його корову не можемо признати запомоги.

Башко Іван, Русилів, поч. Красне пов. Золочів, корова впала 27. вересня, а передплату по перерві відновив щойно 20. вересня, отже в день випадку не минув ще місяць від віднови передплати.

Гаврилишин Андрій, Лівче, Любачів, корова впала 1. жовтня 1930., а передплату мав заплачену лиш до 30 серпня 1930.

Дідик Андрій, Коритно, Дубно, корова впала 6. жовтня 1930, а передплату відновив щойно 20 вересня, отже в день випадку не минув ще місяць від відновлення передплати.

Відновляйте в час передплату!

—o—

ЛІКАРСЬКЕ ПОСВІДЧЕННЯ

Wszech nauk lekarskich
Dr. Karol Rozenfeld
Świadectwo sądowo-lekarskie,

Zgłasza się Sorokolit Andrzej, lat 45 z Domamowycz i podaje, że duia 23. b. m. o godz. 11-tej wieczorem został pobity rzekomo przez funkcjonaruszy PP. w czasie rewizji policyjnej.

Wywód.

Przy dzisiejszych oględzinach stwierdzam;

1) lewa dolna powieka aż po policzek okazuje szerokie zasinienie wskutek wynaczynienia podokowego: gałka tegoż oka dookoła rogówki okazuje również rozległe wynaczynienia; nad łukiem brwi zadarcie naskórka okryte zeschłym skrzepem krwi.

2) Całe lewe ramię od stawu barkowego po staw łokciowy przedstawia jedną rozległą-siną plamę wskutek znacznego wynaczynienia krwi.

3) Wynaczynienie pod 2) opisane w jednej ciągłości zajmuje okolicę lewej łopatki w całości.

4) Nad prawą łopatką i wzdłuż pleców 3 podłóżne 2 cm szerokie smugi czerwono-sino zabarwione.

5) Prawy staw barkowy bez zmian widocznych, przy dotyku pardzo tkliwy, ruchy czynne i bierne znacznie utrudnione.

Orzeczenie

Obrażenia powyżej opisane przedstawiają każde z osobna i razem wzięte lekkie uszkodzenia ciała i powodują upośledzenie ciała i niezdolności do pracy na 10—14 dni, a zadane pozostały prez uderzenia silne przedmiotem tępem a twardem,

W Tarnopolu 25. IX. 1930 r.
Dr. Rozenfeld mr.

— Найменша дитина. Одна англійка вродила дитину ваги не цілих два фунти, довгу на 25 цм. Дитину тримають у ваті, штучно огрівають і кормлять і воно живе.

— Ця виспалася. В одній фінляндській лічниці спала одна жінка півтора року. Вона була хора на желези і тому так твердо заснула. Її кормили штучно. Коли пробудилася, показалося, що забула говорити і тепер вчиться наново, як мала дитина.

— Дзвін поляглих. На дзвінниці в Роверето над Адижею (в Італії) є найбільший дзвін у світі. Його зробили італійці з тих гармат, які здобули від Австрії в світовій війні. В цей дзвін дзвонять лише раз на рік, 2. листопада а голос іде на кілька миль довкола. Дзвонить він на спогад усіх вояків, що згинули в світовій війні. Голос цего дзвону передають через радіо по цілім світі.

— Кара смерти. Львівський суд засудив на кару смерти Юрка Курача з Нової Греблі пов. Ярослав за те, що той 14. лютня застрілив гаєвого Зєлінського. Івана Вату, співвинного, засудили на три роки тюрми.

— Як працюють польські академіки? Під таким наголовком містить «Новий Час» в ч. 118. з 17. X. ц. р. таку новинку: «В минулому числі нашого часопису донесли ми, що студент політехніки фальшував у Львові виборчі листи, сьогодня варшавські часописи подають про арештування студента хемічного відділу варш. техніки Олександра Касторовича, який проводив злодійською бандою. Банда вже від довшого часу проявляла свою діяльність і годі її було зловити».

— Пожертви на добрі цілі. На хрестинах у п. Михайла Майданюка в Косові зібрав п. Іван Феркуняк с. Юрка 6 зол. на політичних вязнів. — М. Трофимчук, член управи кооперативи «Селянська Спілка» в Тараканові на Волині, зложив на Укр. Інвалідів квоту 25 зол., признану йому Заг. Зборами за уміле й совісне ведення кооперативи. Ті самі Заг. Збори призначили на Укр. Інвалідів квоту 15 зол. із чистого зиску кооперативи.

Потішила.

Дідо вмер, баба плаче, а мала внучка каже:

— Не плачте, бабуню, ви також уже небаром умрете.

До П. Т. Мужів довіря!

Просимо надсилати готівку за продані Календарі „Золотий Колос“ на 1931 рік — а також замовляти завчасу дальшу висилку, бо Календарі небаром будуть вичерпані!

Адміністрація.

Вмерла письменниця.

В Києві вмерла 5. жовтня у 80-му році життя Олена Пчілка, старенька українська письменниця. Вона була з роду Драгоманових, (сестра Михайла Драгоманова) а її дочка Леся Українка (що вмерла 1911 року) була найбільшою українською письменницею. Олена Пчілка, це одна з найстарших свідомих жінок України, що почала працювати для народного освідомлення ще тоді, коли українська свідомість тільки прозябала. Вічна нехай буде память і честь Великій Громадянці.

—o—

ЗАМАХ НА ПОСТЕРУНКОВОГО?

Польські ґазети подають таку вістку:

В кольонії Кеніґсав коло Дрогобича були в неділю якісь два незнайомі, що просили людий помогти їм чимнебудь, бо бідні й голодні. Хтось доніс про це постерунковому Трембецкому з Мединич, який приїхав до Кеніґсав до свояків. Трембецкі зажадав від тих двох леґітимацій, а тоді один стрілив до Трембецкого, а другий пхнув його штилетом. Їх зловили. Подають, що це Юрко Ілечко з яворівського повіту і Володимир Жидик з Жовківщини. Чи ця подія має яку політичну підставу, ще не знати. Важко раненого постерункового взяли до шпиталю.

—o—

Замах на старосту?

Польські ґазети пишуть, що недавно в ночі хтось протягнув через гостинець коло Дрогобича грубий дріт, з наміром ушкодити авто, яким мав туди їхати дрогобицький староста Порембальскі. Дріт завчасу побачили й зняли.

—o—

Вибух на могилі Укр. Січових Стрільців.

16. жовтня підложили невислідженi досі злочинці набій під могилу Укр. Січ. Стрільців на Сілецькій Горі за Тяжевом, пов. Станиславів. Часть могили ушкоджена. (Про це повідомляє Польська Аґенція Телеграфічна).

—o—

На волі

Судові власти у Львові і Городенці, по переведенню першого слідства випустили на волю велику більшість наших громадян, арештованих у всіх околицях краю. Це є ще один доказ, що усі звідомлення польських ґазет про те, що ніби кождий з арештованих є «подпаляч» — це нікчемна брехня.

—o—

ГОСПОДАРСЬКІ СПРАВИ

Що треба мати в господарстві!

Домашні звірята, це співробітники і кормителі хлібороба - господаря. Тож загибіль якоїнебудь домашної тварини все болючо діткне господарку, нищить її менше або більше. Нераз корови чи коні годують цілі сімї, є єдиним жерелом доходів. Добрі господарі розуміють значіння тих тварин в господарстві і тому шанують звірята, добре доглядають, не перепрацьовують та хоронять перед всяким захоріннам. Хорі звірята відставляють від праці та сейчас помагають вміло, так, як каже здоровий розум. Коли болїє тольбух чи кишки, то лікують, радять на те, що болить, не слухають знахорів, ніколи не здирають «паскудника та миший» і не вигортають крови, бо то лише шкодить. Така поміч добиває тварину, а не ратує. Кождий господар повинен вміти уділити хорій худобині першу поміч. Від тої першої помочі залежить все дальший тяг якоїбудь хороби-недуги. Коли з місця якусь рану зараз чисто і добре лічиться, то вона скоро гоїться.

Кождий господар хиба вже розуміє, що в многих випадках самий він є причиною покалічення, здуття, кольки, охвату і много инших недуг у худобини. Самий спричиняє багато лиха й самий мусить дати першу раду-поміч. До тої першої помочі віддба мати в господарстві деякі ліки, знаряддя та конечно якусь книжечку, в якій говориться про лічення звірят. Ліків і лікарського знаряддя для власного ужитку можна богато мати. Коли за тяжко самому купувати, то спілкою-кооперативою можна все придбати. А такі найконечнїйші ліки при господарстві є головно середники відзаразнюючі: Креоліна (2 ложки на літру води) до ран і переполікування (наприклад по породі) цілої дороги родної. Левативи при поносі кровавім. Потрібна йодина до ран, карболь, лізоль, вапняна вода до відзаразнювання місця, стайні, жолоба і инших предметів при недугах заразливих. Олійок терпентиновий до натирання, як і спіритус де палення, квасна вода до обкладів все придасться. Також йодоформ єдиний до гниючих ран, зелений і синий камінь проти гниття стрілки, копита і дикого мяса все є потрібні. Відтак сіль ґлявберська для коний і худоби а гірка сіль для свиний на прочищення все є в ужиттю, як також дьоготь проти галапасів шкіри.

Крім ліків мінеральних, ще богато можна придбати рослинних. Купувати не треба, а назбирати легко, бо повно їх по луках, лісах та полях. І так при запорі до заливання все добре є уживати відвару насіння лену, румену, полину, центирії. При бігунці помагає відвар шальвії, на прогін сечі відвар ялівцю, глухої кропиви, пирію, базнику, а до ран арніка, на кашель липа і малина.

Із знаряддя конечним є мати сонду і трокар на випадок здуття, лійок (ґеґар) до левативів і переполікувань, бо хто добре прочищує і переполікує, то добре лікує і помагає. Вкінці вата і ґаза все придасться і остання вимога: чистота при всім і всюди. *П—о.*

Ветеринарні поради.

Цего тижня вислали ми ветер. пораду з рецептою на такі адреси: В. Жуковський Нижанковичі і В. Кривий, Вотків.

Иньші поради друкуємо, бо вони без рецепт і цікаві для всіх.

—o—

І. Вольчак, Нагуєвичі. Корова в три дні по отеленню (6. серпня) впала на землю і тряслася пів години. Другий такий випадок з нею був 19. серпня, а третий аж 5. жовтня. Що робити.

Порада: Трясення Вашої корови то справа нервова і походить з пересилення, перемучення при породі. Теплі обклади через довший час і розтирання цілої корови дещо поможуть. Поза тим корова мусить мати тепле місце — бо зимно буде їй шкодити.

—o—

М. Шаґ. Аксманичі. Корова дістала опух з заду, але не показує хороби, їсть і молока не тратить. Що це є:

Порада: Опух Вашої корови усунете втиранням масти йодово-камфорової, пятьпроцентової. Масть ту дістанете без рецепти. — По тій масти опух від ударення і потовчення щезне, а опух ропний, з ропою розмякне, ропа зробить собі отвір і вийде, — тоді ще той отвір, яким ропа буде виходити, переполікуйте креоліною (1 ложка на 1 літру теплої води). Ще цілий час давайте теплі обклади.

—o—

Годуймо вівці.

Заграничні краї, як Австралія, Канада, Сибір і инші в останні часи занялись годівлею овець і на тому заробляють добрі гроші. На наших землях вівці плекають здебільшого в Карпатах і на Підкарпаттю. Вовна з цих овець йде на місцеві вироби. Що лишнє — продається за безцін ріжним лихварям.

Коли розважимо, що Польща що року споваджує на свої вовняні фабрики 27 міліонів кільоґрамів вовни чужої, то стане ясним, що у нас треба звернути увагу на плекання овець і на торгівлю вовною. Цим треба булоб занятись якій будь кооперативі на Підкарпаттю.

У всій Польщі тепер є около півтора міліона овець. Всі вівці майже на наших землях. Нашої вовни з цих овець для Польщі йде 3 міліони кґр., а 1 міліон йде на домашні вироби. Як бачимо, що плекання овець у нас ще треба поширити на яких 10 разів і плекати не 1 і пів міліона, а 12 міліонів і то доброї раси. Такі вівці добре виплатяться.

—o—

Як найліпше використувати ріжні відпадки в господарстві.

Кождий господар і господиня знають про ці відпадки, але не всі знають, як і що з них можна з користю зужити. При молоченню конопель, лену, гірчиці, ріпаку є полова. Цю полову здебільшого викидають на гній або в рів. А між тим наприклад конопляна є добра на підстилку до курника і для худоби, вона дає тепло і добре вбирає сечу та викали. Конопляна полова в пивниці відганяє мишей, нею можна викурити пивницю, бо миші цього запаху не люблять. Половою з конопель дуже добре підкурювати сади на весні і гасити вогонь. Набивати футровання у вуликах.

Полова гірчиці і ріпаку є добра домішка до січки. Солома з них є добра підстілка під худобу, бо вбирає мочу і запах. Сухе бараболиння, маковиння, бобовиння є теж першорядна підстилка до стайні. В кого є торф, то пару фір цього сухого торфу є теж доброю підстилкою і гноєм.

В кождому саді є листя. Це листя найкраще ужити на компост, тоб то згорнути його на купу, додати до нього ріжної хопти з города, попіл з печі, сміття з подвіря, з дороги з хати. Все це змішати на купу, най гниє. До морозів ще раз цю купу перекинути, а на весні ще раз і через якийсь час буде добра фіра гною на город. За границею не пропадає в господарстві ні одна порошинка. Господар цілий рік збирає наприклад попіл і кістки з мяса і все це потім перемелює та має який сотнар доброго гною — костяної мучки. Треба і нам на цьому всьому ощаджувати і зліпшувати господарку.

—o—

Як найліпше переховати овочі взимі

Овочі на схованку треба по можливости зривати руками і то як дозріють. Всі так зібрані овочі треба ще посортувати, тобто відділити потовчені, хробачливі, зіпсуті. Збирати їх в суху погоду і кладуть на невеличкі купки в саді чи в сухому помешканні, щоб відпарували.

Помешкання. Овочі зберігають у нас в пивницях, в добрій коморі і на стриху. Найліпше для них буде в пивниці (в льоху). Льох має мати рівномірне тепло — найліпше 2—4 ст. Ц. Повітря рівномірно вогке. Для його виміни мусить бути продуха (віддушина). Полиці для складання овочів з дощок на 60 цм. широкі найменьше 20 цм. одна над другою. На полиці настелюємо ґазетовий папір, а на нього кладемо яблука і грушки. Полиці влаштувати так, щоб миші до овочів не залізли, для цього найліпше ніжки полиць оббити білою бляхою, по якій миш не полізе. Овочі в льоху треба що тиждень-два переглядати і сортувати, коли в льоху зимно то овочі ще треба накрити солом'яними матами.

У кого нема льоху (пивниці) то овочі можна переховати і на стриху над помешканням, в полові. Треба лише забезпечити від мишей, які бояться ячмінної полови. В иньший спосіб зберігають овочі твердіщі в пивници або в коморі, в сухому піску, обкладеному соломою.

—o—

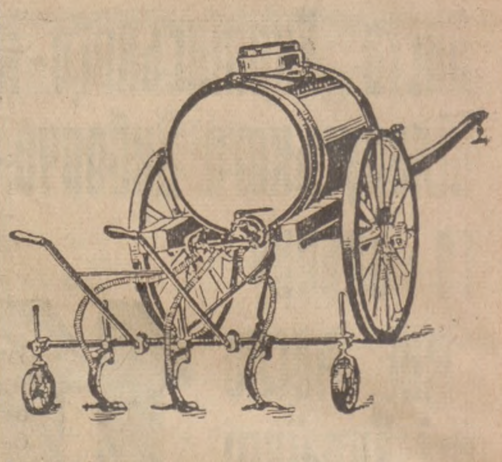
Овочева шкілка.

З кінцем місяця жовтня є найліпший час висіяти на грядку овочеві зернята.

Хто собі їх не назбирав сам, так, як ми писали в ч. 36. може купити собі в торговлі насінь.

Грядка повинна бути положена в соняшнім місці, глубоко скопана, вичищена з коріня і добре угноєна попелом і гноівкою. Зернята сіється рядами на 25 цм. оден від другого, в рівці глубокі на 3 цм. А віддалення зернят на 2 цм. одно від другого. І засипати мілкою землею.

Хто не посіє зернят тепер в осени, може ще посіяти їх на весні. В такім разі мусить зернята ще перед зимою змішати з мокрим піском, засипати в якийсь баняк і накрити від мишей і закопати в землю. Однак є спрактиковане, що зернята посіяні в осени, скорше на весні сходять, і ліпше ростуть.

Читайте про це в „Золотім Колосі" на 1931 рік, стор. 129!

Як дальше поступати, напишемо пізнійше. *М. Я.*

УВАГА: Читайте, що було написано про овочеву шкілку в серпні і в вересні.

—o—

Останні роботи в пасіці.

Зима не пощадить ніко-и ані ледачого ані партача.

Пасічницька практика каже: Нагодуй пчіл на зиму досита, уложи їм гніздо добре та утепли його. Дай пчолам свіжого повітря, знай, як позбутись вогкости або суші, і т. д. Коли ці роботи докладно зробиш, то не будеш мати страт.

Не шкодуй для пчіл корму.

Позич, як не маєш, або купи цукру чи меду і нагодуй пчіл, як вони запасів на зиму не назбирали. Пчола нікола корму не змарнує. Коли передаш їжі свині, або корові, вона може її змарнувати — повикидає, —забрудить, посилить, викине. Але пчола — ніколи. Чим більше буде мати їжі, тим краще перезимує, на весні краще розвинеться, а коли їжу не зужиє, то пасічник її забере назад при першому медобранню. Коли-ж поскупишся в осени на 5—10 зол., тоді на весні матимеш страту на 50—100 зол.

Останній перегляд пчіл.

До цеї роботи належить: відповідно звузити гніздо, утеплити вулик, підгодувати голодні родини.

Щоб сконтролювати, скілько рямок залишити пчолам, треба рано, коли ще холодно, відкрити вулик і дивитися, які рямки пчоли не вкривають. Ці рямки є у вулику лишні і їх треба забрати. При цім треба памятати, що ці злишні повні меду рямки можна замінити на гірші в гнізді. Рівнож тепер саме можна підсилити пні маломедні; для цього злишні рямки з медом можна цим пням виміняти. Колиб таких лишних рямок з медом не було, а пні були голодні, то їм на ніч треба дати цукрової сити (на літр води 1 літр цукру). Корм дати до рямок за заставну дошку або в годувальницю з гори (З долу можуть вже не забрати, залишать на день, а в день буде напад).

Коли це все з гніздом закінчено, утепліть гніздо. Для утеплення вживають соломяних мат, або моху, соломи і накінець сіна. До вулика футрованого, (згори отвираного) треба 3 мати, дві по боках гнізда, з третя з верху. Для нефутрованих треба 5 мат. Дві внутрі з боків гнізда, а дві назовні на стінках вулика і одна зверха над рямками. Нефутровані вулики в доброму стебнику чи пивниці можна держати і без так сильного утеплення.

Стебник, пивницю для пчіл треба прокурити, провітрити і осушити. Найкраще викурити сіркою, або конопляною половою. Після цього добре булоб побілити.

Вогкість можна вибрати деревляним вуглям, негашеним вапном, або попелом, які треба кілька разів міняти.

Миши — можна випудити так: всі діри позабивати глиною з вапном і товченим шклом. В стебнику поміж вулики накласти буркуну, коріння чорнокоріня, коноплі і мяти. Запаху цих рослин миші і щурі не люблять. Колиб цього у Вас не було або не помагало, то купіть собі в дрогерії або у кооперативі порошок -«Капс», зробіть замішку і дайте мишам волю хай їдять і дохнуть. Очка заситкуйте рідкою сіткою, щоб пчола пролізла, а миш ні.

(За «Укр. Пасіч.»).

Як боротися з хомяками.

Нам пише один читач: Скажіть як боротись з хомяками і суслами, які у нас роблять величезні шкоди на полю. Завелись вони у нас так сильно, що на одному морґу є їх 40 до 50 родин, а кожда родина має 10 до 12 штук. Плодяться 2–3 рази на літо. Повстає страх перед ними. Карбід — нічого не помагає. Копати за тяжко. Я викопав два гнізда і збив 19 штук. В норах найшов 3 гарці пшениці і 2 і пів горця проса. Кождий сорт збіжа був окремо зложений. Зерно добре висушене.

———

Нищити хомяків і суслів можна приладом «дусимиш», якого купіть у «Спілці Аґрономів» у Львові. Коштує 20 зол. До нього купіть пару ґазових патронів на миші. 1 патрон з трійливими ґазами коштує 1.50 зол. Для боротьби з хомяками Ви моглиб гуртом спровадити два-три апарати. Одним патроном можна вдусити 2–3 гнізда шкідників.

В иньший спосіб боротьби з хомяками — це є *лапки*, які накладають на діру хомяка. Прилад цей є подібний до спіральної пружини, грубиною діри суслика. Ця спираля на кінці є вузша. Прилад ставлять на діру і прикріплюють до землі. Шкідник вилазить з діри і лізе далі в гору по дротяній пружині. Пошерсти це йде добре, але в кінці ця спіралька є вузька і шкідник залізши до неї назад протишерсти вже не вилізе.

Шкірки з хомяків і суслів є досить дорогі, минулого року по 2 до 3 зол. штука. Колиб Ви могли організувати нищення хомяків і суслів апаратом «дусимиш» та добре зняли зі всіх шкірки, то і апарат би викупився і користь зробилиби та ще й заробили. Шкірки купує фірма «Хром», Руська 20. у Львові.

Нещастя з трійлом на щурі

Цего літа власти наказали майже усім громадам купувати трійло на щурі і розділювати його розуміється за оплатою, між поодиноких громадян. В Коломийщині видали селянам затроєні булочки на щурі, і стягали за одну таку булочку навіть по 2 зол. 40 сот., та накидували ті булочки кождому господареви, без огляду, чи йому того було треба, чи ні. Чи була від того трійла й справді яка шкода щурам, не знати. За те богато людий дуже потерпіло через неосторожність і невміле обходження з отруєю. Ось у Вербіжу нижнім затроївся такою булочкою 14-літний хлопець і вмер по кількох днях страшних мук; по инших селах Коломийщини потруїлося богато собак, свиний і домашної птиці. Гадаємо, що власти повинні були поучити наших людий, як обходитися з трійлом і не наражувати несвідомих на смерть і тяжкі втрати. Трійло повинні були видавати тим, які його дійсно потребували, і вміють з ним обходитися. — Селяни повинні дуже обережно обходитися з тим трійлом, аби такі нещастя не повторювалися.

—о—

Читайте про це в „Золотім Колосі“ на 1931 рік, стор. 43.

Переписка і всякі поради.

Громадяни Нівра, пов. Борщів: 1) Ані війт, ані поліція ані староста чи инша яка власть **не має ніякого права** примушувати кого-небудь згортати на повітовій (чи воєвідській або навіть державній) дорозі болото. Всі роботи на дорогах мається робити з **дорогових фондів**, на які в великій частині складають громадяни так звані дорогові податки. Староство, а в наглих випадках і війт має лише тоді право примушувати громадян до примусових робіт на всяких дорогах, коли через несподіване стихійне нещастя (повінь, сніжні замети) комунікація на дорозі є перервана або поважно загрожена. За таку примусову роботу мусить однак староство людям заплатити після ціни, яку означує повітовий виділ. Так каже дороговий закон з дня 10. грудня 1920 (Дневник зак. ч. 6. поз. 32 з 1921 р.) Безправних наказів не треба виконувати, проти кар і пакостий вносити рекурси і зажалення до воєвідства, чи навіть до суду. Про усі такі громадські справи є докладні поучення в книжці посла Целевича «Громадська Самоуправа», яка з пересилкою коштує 5 зол. Спровадити можна й від нас.

2) Коноплі не вільно мочити в прилюдних водах чи ріках. На це нема правної ради. Впрочім гадаємо, що той заказ є добрий, бо коноплі затроюють воду. Господарі повинні собі повикопувати окремі ями — мочила на коноплі — на кілька господарів одну.

3) Ми (ані навіть жадна власть крім духовної) не маємо права вмішуватися до духовних чинностий священника, чи до його приватного життя. На це є вищі духовні власти. Описувати такі поступки в ґазеті шкода, бо це принеслоби хиба деморалізацію і розєднання між народом; треба мати на увазі, що величезна більшість наших священників працює ревно для народу.

Евдокія Марцинишин в Ріпчицях. Про справки постерункового Ґенеровского і Трембецкого не можемо писати, — подайте їх до суду,

Й. П. Сморжів. Є велика історія М. Грушевського, але ще не вийли всі томи історії. Ті томи, що є, дорогі, по кільќа долярів один. Зверніться до Книгарні Н. Т-ва ім. Шевч. у Львові, Ринок 10. Такі докладні мапи, де є кожда річка, звуться спеціяльні. Треба їх кількадесять на цілу Галичину. Питайте за ними в книгарнях.

В. Ш. Семена, Пристань. На жаль такого місця для Вас не можемо знайти.

Пр. М. Б. Статейку помістимо в скороченню, бо вона надто зневірчива. — Ян. Б. Передплата вирівнана за 3. квартал.

—о—

Було колись минулося

В Парижі проживає тепер богато російських князів, ґрафів, міністрів, ґенералів і инших «грубих риб», що колись за царя панували собі в Росії і раювали. Як вибухла революція вони мусіли втікати перед народнім гнівом за границю і тепер у Парижі ріжним промислом заробляють на прожиток.

Богато тих достойників є нині в Парижі і других містах західної Европи, кельнерами по шинках, льокаями, шоферами, послугачами, замітачами і т. п., а багато з них займається ще й гіршими, нечесними професіями. Раз на рік збираються усі ті бувші достойники на свій баль і тут усі виступають у своїх давних мундурах та титулують себе князями, міністрами чи ґенералами, так як колись бувало. Але цим невинним обманом трудно завернути минуле, хоча може декому з них і від того троха лекше стає. По балю ідуть блескучі ґенеральські мундури в скриню, а ґенерали мусять знова братися за миття посуди чи замітання. Треба сподіватися, що така сама доля постигне і нинішних російських можновладців, ріжних большевицьких достойників, бо вони допускаються ще гірших злочинів і звірств над народом, як ті давні володарі. Народній гнів проти нових гнобителів збирається, зростає і певно вибухне невблаганою бурею, яка **змете ще й цих насильників і визискувачів.**

Покинули горівку.

Жили собі дід та баба
А дітей не мали,
Весь дорібок, — свою працю
В коршмі пропивали.
Сидять в коршмі майже що дня
До пізної ночі,
А як вийдуть, то так темно,
Хоч вибери очи.
Раз говорить дід до баби:
— «Годі так терпіти,
Я придумав інший спосіб —
Будем *в* хаті пити!
Купим собі бочілочку,
Принесем до хати —
І будемо якби в коршмі
Собі продавати.
Будем собі шинкувати
Сидячи в халупі
А за гроші, що вторгуєм,
Другу бочку купим.
Попродали гуси, качки,
Привезли бочілку,
Дід вже виняв три мідяних —
— «Лий, бабо, горілку!»
Випив дід, а баба каже:
— «Також пити хочу»
— «Добре, давай три мідяних,
Я сейчас наточу».
Через три дни шинкували,
На четвертий слабо,
Бочілка вже не доїться,
А дід каже: — «Бабо!
Маєш гроші за горілку,
Треба знов купити,
Давай гроші, куплю бочку
Будем дальше пити».
— «В мене є лиш три мідяних,
Ти їх мусиш мати
Ти їх взяв». — Ні, ти узяла!
Не пробуй брехати»!
— «Ти вкрав гроші». — «Ні, ти вкрала!
Віддай, буду бити»!
— «Кого? мене?» «А так, тебе!
Не буду просити!»
І кинувся дід на бабу,
Баба не дається,
Пястуками змолотились,
З носа юшка ллється.
Побившися, відпочали
Тай стали думати,
Чи їм дальше шинкувати,
Чи вже перестати.
Бо таки лиш три мідяні
З того вторгували,
Три мідяні, що їх собі,
З рук до рук давали.
Якби й далі так хотіли
Собі «гендлювати»,
То мусіли все продати
Тай забратись з хати!
Відозвався дід до баби:
— «Моя жінко люба,
Перестаньмо пиячити
Бо се для нас згуба!»
— «Добре діду, я годжуся,
Перестанем пити,
А за наші тяжкі гріхи
Мем Бога молити».
І покинули пияньство,
І слова тримали,
В згоді жиють ще й до нині —
Як не повмирали...

М. Я.

ГОЛОДІВКА.

В бережанській тюрмі перебуває тепер 141 Українців, політичних вязнів. Усі вони почали в середу 15. жовтня голодівку, щоби цим розпучливим способом добитися приспішення слідства і випущення на волю тих, яким не доказано жадної вини.

Ціни на збіжа й иньші продукти на загал ті самі, що ми подали в попереднім числі; збіжа, крім пшениці, трохи подорожіло.

Лист з чужини.

1-ший лист з Арґентини.

Дорогі брати і сестри Українці!

Уже ось пять місяців перебуваємо у цій страшній Арґентині. Ті місяці, прожиті тут в нужді і приниженню звялили й постаріли кождого гірше, як десятки років дома. Тут пропадають марно тисячі нашого народу. За роботу тут дуже трудно, а як з тяжкою бідою і найдеться яка, то з того не можна по людськи вижити, а вже щоби ще до дому гроший післати, то просто неможливо. Але таких щасливців, що мають роботу, дуже мало. Велика більшість еміґрантів шукає роботи місяцями— і не находить. Попри залізничі лінії лежать тисячі наших людий, півголих, голодних і почорнілих, як мерці. Гинуть як мухи, годують своїм тілом хижі птиці — лише кости нещасних біліють якийсь час, поки їх не засипле пісок. Рідня еміґранта, що остала в краю, дивується, чому батько, брат, чи син, не шле гроший з Арґентини, ані навіть не пише. Не знають і не догадуються, що нещасного еміґранта часто вже й між живими не стало. Так виглядає правда про Арґентину і той рай, що нам так захвалювали аґенти. Ми нещасні повірили, витратили гроші на дорогу і поїхали — на пропаще. А тепер кождий вернувби до дому та вже нема за що — а океану не перебриде. Така то кара постигла час за те, що ми вірили аґентам.

Дорогі наші браття і сестри в Старому Краю! Остерігаємо Вас і просимо, не вірте ніяким намовам і не їдьте до Арґентини. Не витрачуйте свого майна на далеку дорогу, але пильнуйте своєї землі, бо там цими роками ніхто не вмер з голоду, а ту вмирають тисячі. Вистане вже, що нас тут кілька тисяч пропадає нізащо.

Просимо Бога аби нам позволив вернути ще на рідну землю і шлемо усім своякам і знайомим та всему українському народови сердечний привіт.

Арґентина, Багія Блянка, дня 14. липня 1930 року.

Василь Стасюк з Іваня золотого пов. Заліщики,

Павло Ганущак з Волчковець пов. Зборів

Михайло Сікоринський з Кінчиків нових пов. Станиславів».

—о—

Виїзд до Арґентини.

До Арґентини можуть їхати лишень ті, що мають там свояків, чи добрих знайомих, що забезпечилиб їм цілком певно прожиток і працю. Треба знати, що в Арґентині тепер загальна нужда, а тисячі наших робітників, спроваджені аґентами погибають марно без хліба і заробітку.

Тому треба стерегтися всяких аґентів і не витрачуватися на далеку дорогу, бо в Арґентині ще гірше як тут.

—о—

Хто хоче дістати роботу у Франції.

Якісь людці баламутять наших людий, що є на работах у Франції, аби спроваджували своїх свояків ріжними крутими способами, поминаючи правні приписи. Через те спроваджені особи мають пізніше ріжні непріємности й трудноші в одержанню паперів і праці.

Через те «Синдикат Еміґрацийни» повідомляє, що на підставі французького іміґраційного права, до Франції можуть приїхати лишень жінка і діти робітника, однак їм не вільно там займатися зарібковою працею. Дорослі мущини спроваджені через свояків чи знайомих до Франції, не можуть одержати ніякої праці.

Тому кождий, що задумує їхати до Франції, як хоче там одержати роботу, повинен або вистарати собі запотребовання до праці, потверджене польським конзулятом і французькою владою, або зареєструватися в Державнім Уряді Посередництва Праці, який висилає до Франції робітничі транспорти. (Читайте про це в Календарі «Золотий Колос» на 1931 рік).

—о—

Злидні наших робітників в Бразилії

Серед наших робітників, що виїхали до Бразилії на заробітки запанувала останніми часами страшна нужда. Велика більшість тих робітників працює на плянтаціях кави, а тепер ціни на каву страшенно впали і тому плянтатори (дідичі) обнизили платню робітникам так значно, що з тої платні неможливо вижити.

Також є між нашими тамошніми робітниками велике число безробітних, які погибають з голоду. Тому то наші люди повинні тепер здержатися від виїзду до Бразилії, тимбільше, що там тепер лютує крівава революція.

Перед виїздом до Бразилії остерігає й польський «Синдикат Еміґрацийни» і радить їхати лише тим, що там мають свояків або знайомих, які можуть їм забезпечити працю.

—о—

Ще про Канаду.

До тепер було лекше дістатися до Канади, бо тамошні залізничі товариства мали право спроваджувати собі означене число робітників, мешканці Канади могли спроваджувати своїх свояків, а крім того міністер еміґрації міг ще видавати окремі дозволи на вїзд до Канади, так звані «спеціялс». Тепер усі ці полекші знесено; до Канади, як це ми вже недавно писали, — можуть їхати лишень жінки до своїх чоловіків і діти (в віці до 18 років) до своїх родичів. Діти понад 15 років мусять уміти читати.

—о—

Відвічальний редактор: ЛЕВ ЧУБАТИЙ

З друкарні Щ. Беднарского в піднаймі „Промислу Ґрафічного“ Львів, Ринок 9. Телефон 76-14.

Видавець: ІВАН ТИКТОР